

***RUDBECKIA FULGIDA* (ASTERACEAE) – НОВИЙ ЕРГАЗІОФІГОФІТ У ФЛОРИ УКРАЇНИ**

О. О. ОРЛОВ¹, М. В. ШЕВЕРА^{2,3}

¹ДУ «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»,
просп. Академіка Палладіна, 34А, м. Київ, 03142, Україна,
orlov.botany@gmail.com

²Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України,
вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01004, Україна,

³Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ,
пл. Кошута, 6, м. Берегове, 90200, Закарпатська обл., Україна
shevera.myroslav@ukr.net

В Україні *Rudbeckia fulgida* Ait. (Asteraceae) принаймні з кінця 80-х років ХХ ст. культивується у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України, Ботанічних садах Ужгородського національного університету, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, імені акад. О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка, Вінницького національного аграрного університету та, ймовірно, й інших, а також численних приватних садах. Повідомляється про знахідки у здичавілому стані рослин цього виду, який авторами виявлений у двох регіонах країни: вперше у 2015 р. в околицях с. Барашівка Житомирського району Житомирської області та у 2021 р. – в Ужгороді (кілька локалітетів у місті) та в околицях с. Барвінок та с. Минай Ужгородського району Закарпатської області. Наведені короткі таксономічна та морфологічна характеристики виду, узагальнено дані про його первинний та вторинний ареали, еколого-ценотичну приуроченість. Вид належить до секції *Rudbeckia* роду *Rudbeckia* L. Багаторічна, трав'яниста, кореневищна рослина. Вид має північноамериканське походження, за способом занесення – ергазіофіт, за ступенем натуралізації – ергазіофігофіт. У відомих локалітетах відмічені окремі особини або невеликі групи рослин, які ростуть у складі несформованих рослинних угруповань. Подано картосхему поширення виду в Україні, як в культурі, так й у здичавілому стані.

Ключові слова: *Rudbeckia fulgida*, морфологія, поширення, флористична знахідка, Україна.

Види роду *Rudbeckia* L. (Asteraceae), їхні численні різновиди та форми належать до провідних квіткових культур відкритого ґрунту, широко культивуються у різних країнах світу, зокрема в Україні (Catalogue ..., 2015a). З часом деякі з них здичавіли та поширилися з місць первинної культури (Protoporova, Shevera. 2014; Shevera et al., 2020) або навіть стали високо інвазійними (Protoporova, Shevera, 2019). Продовжуючи вивчення ергазіофітів, зокрема й видів роду *Rudbeckia*, автори повідомлення на Житомирщині та Закарпатті виявили ще один ергазіофігофіт, новий для флори України вид – *R. fulgida* Ait. (Asteraceae) (рис. 1); принагідно зазначимо й про нове місцезнаходження *R. triloba* L. у м. Ужгород (Шевера, 2021, in herb. КИ).

Рослини *R. fulgida* належать до орнаментальних, чому сприяють їхні декоративні властивості, пізні та розтягнуті строки цвітіння, невибагливість до умов зростання, морозостійкість, тіньовитривалість тощо, в Європі (Англія) відомі в культурі принаймні з 1760 р. (Kingsburi, 2016); також мають лікарські властивості, зокрема перспективні при лікуванні астми (Capek et al.,

2020), використовувалися місцевим населенням Америки у народній медицині.

Нижче наводимо таксономічну характеристику *R. fulgida*, основні синоніми, короткий морфологічний опис, дані про поширення у первинному та вторинному ареалах, екологічну приуроченість.

***Rudbeckia fulgida* Ait.** Hort. Kew. ed. 1. 3: 251 (1789) (*R. acuminata* C. L. Boynton & Beadle; *R. foliosa* C.L. Boynton & Beadle; *R. tenax* C.L. Boynton & Beadle; *R. truncata* Small.).

Короткий морфологічний опис. Багаторічна, трав'яниста, кореневищна рослина заввишки 40–60 см. Стебла темно-зелені, майже голі або волосисто-щетинисті, волоски розсіяні. Листки темно-зелені, базальні листові пластинки ланцетні до вузькоеліптичних, овальних або зворотньоланцетних, завширшки 2,0–4,5 см, довжина листка приблизно у 3 рази більша за ширину. Основа листків клиновидна, листки цілюкрай до зубчастих, голі або помірно волосисті; стеблові листки сидячі або черешкові, пластинки ланцетні до вузько овальних, дещо менші дистально, основа відтягнута до клиновидної, краї цілісні або зуб-

часті, поверхня гола або помірно волосиста. Суцвіття верхівкові, з пурпурно-темно-коричневою (майже чорною) серединою та 8–18 яскраво-жовтими язичковими квітами, розташовуються по одному на верхівці квітконоса або по кілька штук (до 2–7) на слабо розгалуженому квітконосі. Пластинка язичкової квітки еліптична до зворотньоюланцетної, 8–20(30) × 3–6 мм, по краю коротко щетиниста. Квітковий диск у центрі кошика 12–16 мм заввишки та 10–18 мм завширшки, трубчастих квітів 50–500, оцвітина 3–4,2 мм завдовжки. Приквітки відігнуті, 1–2,2 × 0,2 см, зазвичай щетинисті. Квітокоже 11–18 мм у діаметрі; краї лусок війчасті, поверхня гола. Насіння 2,2–4,0 мм завдовжки, з коротким хохолком 0,2 мм завдовжки (Urbatsch, Cox, 2006; https://www.illinoiswildflowers.info/savanna/plants/or_coneflower.htm).

Рис. 1. *Rudbeckia fulgida* Ait. Загальний вигляд, у культурі, м. Ужгород (фото О. Орлов, 2021)

Fig. 1. *Rudbeckia fulgida* Ait. General view, in culture, Uzhgorod (photo by O. Orlov, 2021)

R. fulgida належить до секції *Rudbeckia* роду *Rudbeckia*, представляє комплекс видів, для яких характерний значний поліморфізм вегетативних і генеративних органів рослин, що виявляється у різних розмірах квітки та її елементів, формі листків, характері опушення стебел. Як наслідок, у межах природного ареалу окрім типового різновиду *R. fulgida* var. *fulgida*, описано ще шість: var. *deamii* (S. F. Blake) Perdue, var. *palustris* (Eggert ex C.L. Boynt. & Beadle) Perdue, var. *spatulata* (Michx.) Perdue, var. *speciosa* (Wender.) Perdue, var. *sullivantii* (C.L. Boynt. & Beadle) Cronquist і var. *umbrosa* (C.L. Boynt. & Beadle) Cronquist. Це спричиняє різне трактування статусу виду (Campbell, Seymour, 2013).

Первинний ареал. Природний ареал *R. fulgida* охоплює південно-східні регіони США (штати Алабама, Делавер, Флорида, Джорджія, Іллінойс, Індіана, Кентуккі, Мериленд, Нью Джерсі, Нью Йорк, Північна Кароліна, Огайо, Пенсильванія,

Теннессі, Вірджинія, Західна Вірджинія) (Urbatsch, Cox, 2006).

Особливості біології. Розмножується насінням або вегетативно – розростанням кореневищ, цвіте з кінця літа до кінця осені; запилюється комахами.

Екологія. У первинному ареалі рослини виду зростають на ділянках від сухих до зволжених умов, сонячних або тінистих, іноді в антропогенних місцях, зокрема вздовж доріг; геліосциофіт.

Культивування. Як декоративна рослина широко культивується у різних країнах світу, де віддає перевагу частковому освітленню, вологим умовам і суглинистим або кам'янистим ґрунтам.

Вторинний ареал. Поза межами природного ареалу рослини *R. fulgida* спонтанно поширені в Східній Азії (Японія) та Європі, де були зафіксовані поблизу місць культивування або в антропогенних місцезростаннях. За літературними даними та базами даних Nobanis (<https://www.nobanis.org/search-alien-species/?SpeciesQuery=Rudbeckia%20fulgida>) і GBIF (<http://www.gbif.org/species/7344766>), вид вперше в Європі вказаний з території Естонії у 1868 р., пізніше – Данії без конкретних відомостей, Бельгії з 1928 р. і повторним підтвердженням у 2000 р. (Verloove, 2006) та 2013 р., Австрії, де був відомий до 1935 р. (Ess, Rabitsch, 2002), Чехії з 1989 р. (Deyl M., Deylova-Skočdoplová, 1989), Італії, як такий, що натуралізувався (Galasso et al., 2018). В Україні у здичавілому стані вид відомий з 2015 р.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були ергазіофіти, зокрема види роду *Rudbeckia*. В основу роботи покладено класичний порівняльний морфолого-географічний та маршрутний методи дослідження.

Результати дослідження. На відміну від центральних та східних регіонів України, де культивується переважно *R. hirta* L., у західних областях країни у ботанічних садах, парках, скверах, на клумбах, часто у приватних садибах та на дачних ділянках більш поширеним є *R. fulgida*. Особливо в останні роки популяризації виду сприяють численні та різноманітні пропозиції вітчизняних (наприклад, <http://www.florapraktik.com.ua>, <http://prolisok.com.ua>) та зарубіжних (наприклад, <https://allegro.pl/kategoria/rosliny-nasiona-12920?string=rudbeckia%20blyskotliwa>) інтернет-сайтів щодо широкого асортименту насіння рослин виду.

Культивування виду в Україні. Рослини *R. fulgida* в Україні культивувалися принаймні з кінця 80-х років ХХ ст., але, ймовірно, ще раніше. Згідно Каталогів рослин ботанічних садів, *R. fulgida* var. *fulgida* достовірно відомий в культурі у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України (у 1988 р. матеріал отри-

маний з Ботсаду Харківського державного університету) (Catalogue ..., 1997), Ботанічних садах Ужгородського національного університету, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, імені акад. О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Acad. Fomin Botanical garden ..., 2007), Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка (Catalogue ..., 2015a), Вінницького національного аграрного університету (Prokorchuk, Monarkh, 2019) та, ймовірно, й інших (рис. 1). В мовах культури в Україні, зокрема у м Київ, рослини виявляють зимостійкість та посухостійкість.

Зауважимо також, що інший різновид виду, – *R. fulgida* var. *speciosa*, культивують в Ботсадах Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, отриманий з Австрії у 1986 р. (Catalogue ..., 2015b) та Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (Catalogue ..., 2015a).

Спонтанне поширення виду в Україні. Вперше в Україні здичавілі рослини *R. fulgida* були зафіксовані у Житомирському Поліссі: «Житомирська обл., Житомирський р-н, 0,2 км зах. дачного масиву у с. Барашівка, на засміченому узліссі сосняка, невеликими групами, здичавіло. 13.09. 2015. О. Орлов» (рис. 2). Рослини вирощувалися на одній із дачних ділянок, приблизно за 300 м від віднайденого локалітету, в якому вони відмічені здичавіло. Цілком вірогідно, що або кошики з насінням, або зайві кореневища з клумби були викинуті господарями на узлісся. Тут утворилася невелика куртина рослин виду у несформованому рудеральному угрупованні з проективним покриттям близько 30%, в якому відмічено наступні види: *Elytrigia repens* (L.) Nevski (15–20%), *Carex hirta* L. (5%), *Chelidonium majus* L. (1–3%), *Artemisia annuum* L. (1–3%), *Urtica dioica* L., *Portulaca oleracea* L. s.l. (одиночно) тощо. Проективне покриття *R. fulgida* не перевищувало 1–3%, вона добре цвіла та плодоносила.

Згодом, у 2021 р., кілька здичавілих рослин виду або невеликі групи були відмічені й на Закарпатті, зокрема в м. Ужгород, де вони зафіксовані у кількох локалітетах, та в околицях сіл Барвінок і Минай Ужгородського р-ну області (Рис. 2). Так, у м. Ужгород рослини виявлені: 1) на Православній набережній, біля палісадника приватного будинку, де кілька особин здичавіли поза місцем культури (11.09. 2021, О. Орлов, М. Шевера, *vidi*); 2) вул. 8 Березня, під парканом закинутої будівлі (13.09. 2021, М. Шевера, *vidi*), 3) вул. Сріблястий, у невеликому рівчаку перед парканом приватного будинку (23.09. 2021, М. Шевера, *KW*), 4) вул. М. Йокі (30.10. 2021, М.

Шевера, *vidi*), під живоплотом з *Ligustrum vulgare* L. та участі *Acer negundo* L. і *A. campestre* L., проективне покриття – 80–85%; трав'яний покрив утворений *Glechoma hederacea* L. – 30–40%, *Elytrigia repens* – 25–30%, *R. fulgida* – 2–3%, *Oxalis stricta* L. – 1–2%, *Taraxacum officinale* (L.) Weber ex F.H.Wigg – од., *Setaria viridis* (L.) P. Beauv. – од., *Digitaria ischaemum* (Schreb.) Schreb. ex Muhl. – од. В окол. с. Барвінок на території міського цвинтаря кілька особин відмічено між могилами та на доріжці (12.09. 2021, М. Шевера, О. Орлов, *KW*), а в окол. с. Минай – на закинутій ділянці фруктового саду, де проективне покриття складає 90%; його основу створюють *Elytrigia repens* – 70%, *Poa pratensis* L. – 5%, *Cirsium arvense* L. – 1–3%, *Erigeron annuus* (L.) Pers. – 1–2%, *Potentilla recta* L. – 1–2%, *Taraxacum officinale* – од., *Rumex crispus* L. – од., *Lathyrus* sp. – од.; участь *R. fulgida* – 10%.

Рис. 2. Картохсхема поширення *Rudbeckia fulgida* Ait. в Україні: ▲ – у культурі, ● – здичавіло

Fig. 2. Schematic map of distribution of *Rudbeckia fulgida* Ait. in Ukraine: ▲ – in culture, ● – escaped plants

Висновки. У результаті обстеження виявлено *R. fulgida* – новий вид для флори України, спонтанне поширення якого зафіксовано у двох регіонах країни. Без сумніву, у здичавілому стані рослини виду більш розповсюджені в Україні, зокрема у західних регіонах. Тому у майбутньому ймовірні нові його знахідки. Наслідки впливу на довкілля від його поширення є незначними. Однак припускаємо, що у майбутньому рослини можуть потрапити на мезофітні та ксеромезофітні луки та мати фітоценотичне значення на певних площах, як це нині вже спостерігається у *R. hirta*. Тому за розповсюдженням *R. fulgida* слід здійснювати моніторинг.

Список літератури:

1. Ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна. Каталог рослин. Природно-заповідні території України.

- Рослиний світ. Вип. 7 / Відп. ред. В.А, Соломаха. – К.: Фітосоціоцентр, 2007. – 320 с.
- Каталог декоративних трав'янистих рослин ботаничних садів і дендропарків України: Довідниковий посібник / Ред. С.П. Машковська. Київ (електр. вид.), 2015а, 282 с.
 - Каталог растений Ботанического сада Днепропетровского национального университета имени Олеса Гончара. Днепропетровск: Лира, 2015б, 228 с.
 - Каталог растений Центрального ботанического сада им. Н.Н. Гришко / Ред. Н.А. Кохно. Киев: Наук. думка, 1997, 437 с.
 - Прокопчук В.М., Монарх В.В. Таксономічна та біолого-екологічна оцінка видів альпійських рослин на кам'янистій гірці Вінницького національного аграрного університету. *Наук. вісн. Нац. Листо-техн. унів. Укр.*, 2019, 29(2): 73–76.
 - Протопопова В.В., Шевера М.В. Інвазійні види у флорі України. I. Група високо активних видів GEO&BIO, 2019, 17: 116–135. doi.org/10.15407/gb.2019.17.116.
 - Шевера М.В., Орлов О.О., Волуца О.Д., Кіш Р.Я. *Rudbeckia triloba* L. (Asteraceae), новий вид адвентивних рослин у флорі України. *Чорноморск. ботан. ж.*, 16(2): 135–143.
 - Campbell J.J.N., Seymour W.R. Jr. Towards a revision of the *Rudbeckia fulgida* complex (Asteraceae), with description of a new species from the blacklands of southern USA. *Phytoneuron* 2013, 90: 1–27.
 - Deyl M., Deylova-Skočdoplová B. Květena Blatenska. Květena Blatenska. Praha, 1989, 235 p.
 - Сапек Р., Šutovská M., Barboríková J., Kazimierová I., Fraňová S., Mária Kopačová M. Structural characterization and anti-asthmatic effect of α -l-arabino(4-O-methyl- α -d-glucurono)- β -d-xylan from the roots of *Rudbeckia fulgida*. *Int. J. Biol. Macromol.* 2020, 15; 165(Pt A): 842–848.
 - Galasso G., Conti F., Peruzzi L., Ardenghi N.M.G., Banfi E., Celesti-Grapow L., Albano A., Alessandrini A., Bacchetta G., Ballelli S., Bandini Mazzanti M., Barberis G., Bernardo L., Blasi C., Bouvet D., Bovio M., Cecchi L., Del Guacchio E., Domina G., Fascetti S., Gallo L., Gubellini L., Guiggi A., Iamónico D., Iberite M., Jiménez-Mejías P., Lattanzi E., Marchetti D., Martinetto E., Masin R. R., Medagli P., Passalacqua N.G., Peccenini S., Pennesi R., Pierini B., Podda L., Poldini L., Prosser F., Raimondo F.M., Roma-Marzio F., Rosati L., Santangelo A., Scoppola A., Scortegagna S., Selvaggi A., Selvi F., Soldano A., Stinca A., Wagensommer R.P., Wilhalm T., Bartolucci F. 2018. An updated checklist of the vascular flora alien to Italy. *Plant Biosystems – An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology*. 2018, 152(2): 179–303.
 - Essl F., Rabitsch W. (Eds.). Neobiota in Österreich. Wien: Umweltbundesamt GmbH, 2002, 432 p.
 - Illinois wild flowers. Ресурс доступу: https://www.illinoiswildflowers.info/savanna/plants/or_coneflower.htm
 - Kingsbury N., Garden flora. The natural and cultural history of the plants in your garden. Portland: Timber Press, 2016, 368 p.
 - Protopopova V, Shevera M. Ergasiophytes of the Ukrainian flora. *Biodiv: Res. Conserv.*, 2014, 35: 31–46.
 - Verloove F. Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). *Scripta Botanica Belgica*, 2006, 39: 1–89 p.
 - Urbatsch L.E., Cox P.B. Genus *Rudbeckia* L. Flora of North America, Vol. 21, New York–Oxford, 2006, p. 43–52.

References:

- Acad. O.B. Fomin Botanical Garden. Catalogue of plants. Nature reserves of Ukraine. Pans. Iss. 7 / Ed. V.A. Solomakha. Kyiv: Phytosociocenter, 2007, 320 p. [Botanichniy sad im. akad. O.V. Fomina. Kataloh roslyn. Pryrodno-zapovidni terytorii Ukrainy. Roslynniy svit. Vyp. 7 / Vidp. red. V.A, Solomakha. – K.: Fitosotsiotsentr, 2007. – 320 s.] (In Ukrainian)
- Catalogue of ornamental herbaceous plants of botanical gardens and arboretums of Ukraine: Handbook / Ed. S.P. Mashkovska. Kyiv (electronic edition), 2015а, 282 p. [Kataloh dekoratyvnykh trav'yanystyx roslyn botanichnykh sadiv i dendroparkiv Ukrainy: Dovidnykovyi posibnyk / Red. S.P. Mashkovska. 2015а. Kyiv (elektronne vydannia), 282 s.] (In Ukrainian)
- Catalogue of plants of the Botanical garden of Oles' Honchar Dnepropetrovsk National University. Dnepropetrovsk: Lira, 2015b, 228 p. [Katalog rosteniy Botanicheskogo sada Dneprovskogo natsionalnogo universiteta imeni Olesya Gonchara. 2015b. Dnepropetrovsk, Lira, 228 s.] (In Russian)
- Catalogue of plants of the N.N. Grishko Central Botanical Garden / Ed. O.N. Kokhno. 1997. Kiev: Naukova dumka, 437 p. [Katalog rosteniy Tsentralnogo botanicheskogo sada im. N.N. Grishko / Red. N.A. Kokhno. 1997. Kiev: Nauk. dumka, 437 s.] (In Russian)
- Prokopchuk VM, Monarkh VV. Taxonomic and biological-environmental assessment of alpine plant species on the alpine slide of Vinnytsia National Agrarian University. *Scientific heritage of Nat. Forest–Technical Univ. of Ukraine*, 2019, 29(2): 73–76. [Prokopchuk VM, Monarkh VV. Taksonomichna ta bioloho-ekolohichna otsinka vydiv alpiyskykh roslyn na kam'yanystiy hirtsy Vinnytskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. *Nauk. Visn. Nats. Liso-Tekhn. Univ. Ukr.*, 2019, 29(2): 73–76. (In Ukrainian)
- Protopopova VV, Shevera MV. Invasive species in the flora of Ukraine. I. The group of the highly active species. GEO&BIO, 2019, 17: 116–135. doi.org/10.15407/gb.2019.17.116. [Protopopova VV, Shevera MV. Invaziyini vydy u flori Ukrainy. I. Hrupa vysoko aktyvnykh vydiv, GEO&BIO, 2019, 17: 116–135] (In Ukrainian)
- Shevera MV, Orlov OO, Volutsa OD, Kish RYa. *Rudbeckia triloba* (Asteraceae), a new alien species in Ukrainian flora. *Chornomors'k. bot. z.*, 2020, 16 (2): 135–143. doi: 10.32999/ksu1990-553X/2020-16-2-3 [Shevera MV, Orlov OO, Volutsa OD. Kish RYa. *Rudbeckia triloba* L. (Asteraceae), novyi vyd adventyvykh roslyn u flori Ukrainy.

- Chornomorsk. botan. z.*, 2020, 16(2): 135–143.] (In Ukrainian)
8. Campbell J.J.N., Seymour W.R. Jr. Towards a revision of the *Rudbeckia fulgida* complex (Asteraceae), with description of a new species from the blacklands of southern USA. *Phytoneuron*, 2013, 90: 1–27.
 9. Capek P., Šutovská M., Barboríková J., Kazimierová I., Fraňová S., Kopačová M. Structural characterization and anti-asthmatic effect of α -l-arabino(4-O-methyl- α -d-glucurono)- β -d-xylan from the roots of *Rudbeckia fulgida*. *Int. J. Biol. Macromol.*, 2020, 15; 165(Pt A): 842–848.
 10. Deyl M., Deylova-Skočdoplová B. *Květena Blatenska*. Květena Blatenska. Praha, 1989, 235 p.
 11. Essl F., Rabitsch W. (Eds.). *Neobiota in Österreich*. 2002. Wien: Umweltbundesamt GmbH, 432 p.
 12. Galasso G., Conti F., Peruzzi L., Ardenghi N.M.G., Banfi E., Celesti-Grappo L., Albano A., Alessandrini A., Bacchetta G., Ballelli S., Bandini Mazzanti M., Barberis G., Bernardo L., Blasi C., Bouvet D., Bovio M., Cecchi L., Del Guacchio E., Domina G., Fascetti S., Gallo L., Gubellini L., Guiggi A., Iamonico D., Iberite M., Jiménez-Mejías P., Lattanzi E., Marchetti D., Martinetto E., Masin R.R., Medagli P., Passalacqua N.G., Peccenini S., Pennesi R., Pierini B., Podda L., Poldini L., Prosser F., Raimondo F.M., Roma-Marzio F., Rosati L., Santangelo A., Scoppola A., Scortegagna S., Selvaggi A., Selvi F., Soldano A., Stinca A., Wagensommer R.P., Wilhalm T., Bartolucci F. An updated checklist of the vascular flora alien to Italy. *Plant Biosystems - An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology*. 2018, 152(2): 179–303.
 13. Illinois wild flowers. Ресурс доступу: https://www.illinoiswildflowers.info/savanna/plants/or_coneflower.htm
 14. Kingsbury N., *Garden flora. The natural and cultural history of the plants in your garden*, 2016. Portland: Timber Press, 368 p. https://books.google.com.ua/books?id=DtD8DAAAQBAJ&pg=PA296&lpg=PA296&dq=rudbeckia+fulgida+var+fulgida+culture+from+1760&source=bl&ots=n3tuj22Le&sig=ACfU3U1_nbGGrOEAFJSeDqY8QuILJLJOQ&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKewiK9pG0z63zAhXThv0HHQwNA2IQ6AF6BAglEAM#v=onepage&q=rudbeckia%20fulgida%20var%20fulgida%20culture%20from%201760&f=false
 15. Protopopova V., Shevera M. Ergasiophytes of the Ukrainian flora. *Biodiv. Res. Conserv.*, 2014. 35: 31–46.
 16. Verloove F. Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). *Scripta Botanica Belgica*, 2006, 39: 1–89 p.
 17. Urbatsch L.E., Cox P.B. Genus *Rudbeckia* L. *Flora of North America*, Vol. 21, New York–Oxford, 2006, p. 43–52.

***RUDBECKIA FULGIDA* (ASTERACEAE), A NEW ERGASIOPHYGOPHYTE OF UKRAINIAN FLORA**

O. O. Orlov, M. V. Shevera

The main centers of introduction of Rudbeckia fulgida Ait. (Asteraceae) in Ukraine are M.M. Hryshko National Botanical Garden of NAS of Ukraine, Botanical Garden of Uzhgorod National University, Yu. Fed'kovych Chernivtsi National University, Acad. O.V. Fomin Botanical Garden of the Taras Shevchenko Kyiv National University, Taras Shevchenko Lugansk National Pedagogical University, Vinnytsia National Agrarian University and probably others and numerous private gardens. Data about floristic records of R. fulgida, a new alien species in Ukrainian flora are reported. As escaped plants they were recorded in several localities in the country: firstly – in 2015 in vicinity of vill. Barashivka of Zhytomyr District of Zhytomyr Region and in 2021 – in Uzhgorod city (some localities in the town) and vicinity of vill. Barvinok of Uzhgorod District of Transcarpathian Region. Short taxonomical and morphological characteristics, chorological data (primary and secondary areas), ecological and coenotic peculiarities are given. The species is included in to the section Rudbeckia of the genus Rudbeckia L. The plants is herbaceous, perennial, with rhizome. The species has North American origin; according ways of entry it is ergasiophyte; according to degree of naturalization it is ergasiophigophyte. Mainly, plants grew in unformed plant communities. The schematic map of distribution of the species in Ukraine, as well as in culture and as escaped plants, is presented.

Keywords: Rudbeckia fulgida, morphology, distribution, floristic records, Ukraine.

Отримано редколегією 06.09.2021 р.